Hemochromatose in de huisartsenpraktijk

Haio: VAN MASSENHOVE Karen , U.G.
Promotor: DE SUTTER An , U.G.
Praktijkopleider: DE MUELENAERE Alain

Context: Hereditaire hemochromatose is in Noord-Europa een van de meest frequente genetische aandoeningen. Tussen de 1/200 -1/300 personen lijdt aan deze ijzerstapelingsziekte. Vage, weinig specifieke symptomen maken het voor huisartsen moeilijk om de diagnose te stellen. Een vroegtijdige diagnose is belangrijk om irreversibele orgaanaantasting te voorkomen. Diagnose aan de hand van labo en genetische test en behandeling zijn gemakkelijk uit te voeren in een huisartsenpraktijk. Richtlijnen op maat van de huisarts zijn echter nog niet ontwikkeld.

Onderzoeksvraag: In eerste instantie wil men in deze masterproef nagaan wat de kennis en huidige aanpak is bij Vlaamse huisartsen. Er wordt gezocht naar hiaten in de kennis omtrent hemochromatose. Ten tweede wordt gepoogd om op basis van een literatuurstudie een praktijkrichtlijn uit te werken volgens de noden van de huisarts.

Methode: Een uitgebreide internationale literatuurstudie werd uitgevoerd omtrent hereditaire hemochromatose. Er werd gestart met het opzoeken van internationale richtlijnen. Daarna werd verder gezocht naar recente studies in verband met screening, pathogenese, penetrantie, diagnose, kliniek, behandeling en diagnose. Deze gegevens vormden de basis voor een richtlijn op huisartsenmaat. Een vragenlijst werd ontwikkeld op basis van een bestaande vragenlijst uit Australi?. Hierin werd gepeild naar de kennis van de Vlaamse arts omtrent prevalentie, screening, symptomen, diagnosestelling en behandeling. Ook de attitude van de huisarts werd bevraagd. Er werd nagegaan hoeveel huisartsen patiënten hadden met hemochromatose, op welke manier ze behandelen en naar welke specialist ze doorverwezen. De vragenlijst werd verspreid via de lokale kwaliteitsgroepen (LOK) bijeenkomsten in Midden-West-Vlaanderen. De bijeenkomst werd gestart met de vragenlijst en daarna werd een korte presentatie gegeven rond hereditaire hemochromatose. Data van 60 West-Vlaamse huisartsen werden verzameld en verwerkt met het statistisch programma SPSS versie 21.0

Resultaten: Twee derde van de deelnemende huisartsen zijn mannelijk. De kleine meerderheid van de huisartsen werkt als solo-arts en 40% heeft een leeftijd tussen 51-64 jaar. De gemiddelde score op de kennistoets was 29/59. Men zag wel een statistisch significant verschil in globale score tussen huisartsen zonder patiënten met hemochromatose en huisartsen met patiënten met hemochromatose: die laatste scoorden beter (p=0.035). Er werd geen statistisch significant verschil gezien tussen beide geslachten en verschillende leeftijdscategorie?n. Geen enkele huisarts kon correcte waarden weergeven van ijzerparameters die belangrijk zijn in de onderhoudsfase van behandeling. Een opvallend resultaat was ook dat een groot deel van de huisartsen (40%) slechts in sommige gevallen een screening zouden uitvoeren bij eerstegraadverwanten van een hemochromatosepatiënt. Zevenenveertig van de 60 huisartsen hadden patiënten met hemochromatose in de praktijk. Van deze artsen behandelde de helft hun patiënten in samenspraak met de specialist. Drie?ndertig percent liet de behandeling zelf volledig over aan de specialist, meestal een gastro-enteroloog of hematoloog. Meer mannen dan vrouwen lieten de behandeling volledig over aan de specialist (41% versus 13%). Bij navraag bleek een niet-gesponsorde lezing de favoriete en volgens huisartsen de meest effectieve vorm van bijscholing.

Conclusie: De kennis van de respondenten omtrent hereditaire hemochromatose is matig. Dit is in

overeenstemming met andere onderzoeken uit Australi? en de Verenigde Staten. Educatieve programma?s zijn aan te raden om de kennis van de huisarts op te krikken. Een handige praktijkrichtlijn werd in deze masterproef ontwikkeld zodat de huisartsen een betere zorg kunnen bieden aan patiënten met hemochromatose. Patiënten met ongecompliceerde hemochromatose kunnen behandeld worden in eerstelijn waardoor de kennis en ervaring van huisartsen zal vergroten. Samenwerking met tweedelijn is van belang en dient nog uitgewerkt te worden.